

Meer over Slavkov

In het artikel "Slag bij Austerlitz op 2 december 1805" in deze tegel heeft u kunnen lezen dat Austerlitz in Nederland vernoemd is naar Austerlitz in het huidige Tsjechië. Koning van Holland, Lodewijk Napoleon, heeft op 17 augustus 1806 deze naam gegeven ter ere van de overwinning van de slag bij Austerlitz van zijn broer. Toen Austerlitz in Nederland zijn naam kreeg waren er dus twee plaatsen met dezelfde naam in Europa: één in Oostenrijk (nu Tsjechië) en één in Nederland. Het Austerlitz in Oostenrijk heette ook Slavkov. Een plaats met twee namen? Hoe zit dat?

Dat zit zo

De waarschijnlijke basis voor de naam Austerlitz stamt uit de Latijnse vorm "Nova sedes", wat "Nieuwe nederzetting" betekent. Historici denken dat het is ontstaan voor het einde van de 12e eeuw, toen het gebied in het bezit kwam van de Orde van de Duitse Ridders. Door veranderende schrijfwijze in het Tsjechisch, Duits en Latijn veranderde de oorspronkelijke vorm in Novosedeliz (1237), Nausedlicz (1322), Neusserlicz (1343), Nausterlitz (1460) en Austerlitz (1611). Deze naam bleef de plaats behouden tot 1918. De naam Slavkov werd voor het eerst beschreven in 1361 en daarna nog een keer in 1475. De naam is afgeleid van de persoonlijke naam Bohuslav, wat volksslaven betekent. Het was waarschijnlijk de naam van een nabijgelegen rechtbank die toebehoorde aan een persoon met dezelfde naam. Of door het verdwijnen of door integratie in de structuur van de stad, werd de naam Slavkov ook naar het huidige Slavkov overgebracht, zodat in de 17de en 18de eeuwen de twee namen naast elkaar op de lokale agglomeratie voorkomen. Om Slavkov te onderscheiden van andere Slavkovs in Tsjechië, werd na 1918 de toevoeging "u Brna" toegevoegd. Tijdens de Duitse bezetting was Slavkov u Brna weer een aantal jaren Austerlitz. Het is waarschijnlijk om deze reden dat het gemeentebestuur de naam Austerlitz zo veel mogelijk wil laten verdwijnen, maar dat is niet zo makkelijk als het lijkt. De plaats is vanwege de Driekeizersslag in 1805 nu eenmaal in de hele wereld bekend als Austerlitz, jaarlijks wordt die slag op grootse wijze gevierd, in augustus is er jaarlijks ook een Napoleonsdag en zo zijn er veel meer zaken die de naam Austerlitz erin houden. Zo is er een golfclub met de naam Austerlitz met op het terrein een "Golfhotel Austerlitz". En dan is er ook nog een "Pension Austerlitz" van Ivan Křivánek, waarover later meer. Het aantal inwoners van de stad Slavkov u Brna zelf bedraagt ongeveer achtduizend, van de agglomeratie ongeveer twintigduizend.

Ontstaan van de eerste contacten

Nog voor de val van de Berlijnse muur op 9 november 1989 borrelde er binnen de Vereniging Austerlitz' Belang (opgericht 1946) al plannen op om contact te zoeken met Slavkov u Brna. In september 1987 resulteerde dat in een brief naar Slavkov u Brna, met een verzoek om uitwisseling. Als reactie werd verwezen naar de Tsjechische ambassade in Den Haag. Na een bezoek van een vertegenwoordiger van de ambassade aan Austerlitz was zijn mening dat Slavkov u Brna maar een klein plaatsje was en dat uitwisseling zinloos zou zijn. Waarschijnlijk was de werkelijkheid dat het communisme en uitwisseling niet zo bij elkaar passen.

Austerlitz' Belang was destijds een bestuurslid (Wim Oerlemans) rijk die een liefhebberij had in het bezoeken van communistische landen. In 1988 bezocht hij Praag. Hij had zich voorgenomen om te onderzoeken of er uitwisselingsmogelijkheden met Slavkov u Brna zouden zijn. Vanuit Nederland was een afspraak geregeld met een ministerie dat uitwisselingen voor sport regelde. Het gesprek was plezierig, er werd geen duidelijk neen gezegd, maar er werd voorgesteld om eens te kijken naar een uitwisseling op gebied van muziek. Bij een ander ministerie hetzelfde laken en pak met de suggestie om toch eens te kijken

naar uitwisseling op gebied van de jeugd. Weer een nieuwe afspraak, weer een doorverwijzing, nu naar “iets met geschiedenis”.

Door een verzoek van Tsjechische vluchteling om aan zijn moeder in Praag een pakje af te geven, lukte het met behulp van haar echtgenoot die “iets hoogs was bij de waterleiding”, de burgemeester van Slavkov u Brna te bellen. De burgemeester zei dat we welkom waren. De reis van Praag naar Slavkov u Brna (200 km) was echter een te grote hindernis voor Wim Oerlemans en zijn vrouw, maar er was een rechtstreeks contact met de burgemeester geweest, ook al was het telefonisch.

De muur valt

Toen werd het december 1989 met de Fluwelen revolutie. Heel snel daarna schreef de burgemeester van Slavkov u Brna een brief aan Austerlitz' Belang waarin aangegeven werd dat de burgemeester open stond voor contact. Vanuit Austerlitz' Belang werd even gewacht tot de vervanging van de communistische burgemeester. Wim Oerlemans vertelt hierover;

“In mei 1990 werden we verrast. Compleet onverwachts stonden er op een doordeweekse dag vier inwoners van Slavkov bij Frans Emmink voor de deur. Hij was toevallig thuis en ontving de Tsjechen. Hij nam contact op Karin Posthumus, secretaris van Austerlitz Belang, en met Ronald van Gemeren, voorlichter van de gemeente Zeist, want hij was van mening dat de delegatie uit Slavkov op het gemeentehuis moest worden ontvangen. Ronald brak in op de vergadering van B&W (een doodzonde!) en wist het voor elkaar te krijgen dat de burgemeester, Rudi Boekhoven, de delegatie ontving. En daarna hebben we de Tsjechen, waaronder Milan Zyka en Romek Hanak, twee personen die we tot op de dag van vandaag goed kennen en die in Tsjechië in het begin vooral actief de uitwisseling met ons verzorgden, natuurlijk hartelijk ontvangen, we hebben slaapplekken aangeboden, en er een paar gezellige dagen van gemaakt. Dat was ook het moment waarop we kennis maakten met de ‘Ausdauer’ van deze mensen. Ze waren gekomen in een kleine Trabant, volgeladen met bagage waaronder diverse jerrycans met wijn, het waren allen flinke grote mannen, ze hadden nauwelijks gepauzeerd e.d., want dat zou ook veel te veel geld kosten.”

Ontstaan van over en weer bezoeken

Het tegenbezoek was op 4 juni (2^e Pinksterdag). Wim Oerlemans en Frans Emmink reisden met hun echtgenotes af naar Slavkovu Brna. Er werd kennis gemaakt met o.a. de burgemeester en wethouders. Het bezoek werd verzegeld met een overeenkomst waarmee een uitwisseling werd vastgelegd. Ook werd er gevraagd of het mogelijk was om op maandag 18 juni voor een paar dagen een soort van toneelgroep te ontvangen, in totaal een man of veertig. Deze groep, Manus Armata, had de dag ervoor opgetreden in Waterloo, daar werd de slag bij Waterloo herdacht, 175 jaar geleden. Zij voerden een soort van ridderspel op. Er moest dus snel voor slaapadressen worden gezocht. Op maandagavond was er een optreden op het Dorpsplein. De wijn en het bier, dat ze mee hadden gebracht vloeiden rijkelijk. Er hoorde ook een muziekgroepje bij, er werd op het plein gedanst. Het was een geweldige wederzijdse kennismaking. In juli van dat jaar kwam een tweede delegatie uit Slavkov u Brna naar het “Kampement”, een jaarlijks sportevenement op het Dorpsplein. Ze deden ook met een klein team mee. Dat is een aantal jaren een traditie geworden. Zij kwamen met een ploeg naar Austerlitz. En de winnende ploeg van Austerlitz ging naar Slavkovu Brna om daar mee te doen aan hun zeskamp, de zg. Hec Olympiade.

Een dergelijke ontwikkeling kan uiteraard niet in goede banen worden geleid zonder werkgroep. Het werd de werkgroep ASAZ (Austerlitz-Slavkov – Austerlitz-Zeist) met als leden de familie Van Rijn, Sniijders, Emmink en Oerlemans. Alle onkosten werden door de werkgroepleden gedragen.

De gemeente Zeist werd door de werkgroep benaderd om te bezien of er een vruchtbare uitwisseling kon

ontstaan. Er volgden diverse bezoeken over en weer door delegaties van de gemeenten, zoals wethouders, gemeenteraadsleden en burgemeesters. Vaak was daar ook ambtenaar Ronald van Gemeren bij. Die wist op een goede manier onderwerpen aan te dragen die zinvol waren voor de uitwisseling. Zo is een groep marketingdeskundigen naar Slavkov u Brna geweest om daar over de toekomst van hun Slot te praten, Nederlandse deskundigen op watergebied hebben Slavkov u Brna geholpen met hun regelmatige wateroverlast en ook heeft Zeist adviezen gegeven op gebied van renovatie van woningen en van EU-regels e.d.

Nog meer op bezoek bij elkaar

In december 1990 bezochten Wim Oerlemans met echtgenote Truida, Ineke Schreur, Ria van Rijn, als eregast, de herdenking van de Driekeizersslag. Op een groot terrein waren een paar honderd re-enacters bezig op een historisch verantwoorde manier de slag na te spelen. Daarnaast werd er aandacht besteed aan de herdenking van de slachtoffers.

Hieronder een opsomming van bezoeken over en weer na 1990:

- Atleten uit Slavkov u Brna doen mee met de trilaton in Almere;
- Een bus vol sportmensen uit Slavkov u Brna lopen in 1991 met de sportafdeling van de Naardense Brandweer een parcours van 10 kilometer rond Naarden;
- Eind 1991 is een tentoonstelling georganiseerd over de beide Austerlitzten in de bibliotheek van Zeist, waarvoor veel materiaal beschikbaar is gesteld door Slavkov u Brna.
- In 1995 een busreis naar de herdenking van de Driekeizersslag in Slavkov u Brna ;
- In de loop der jaren werden diverse partnerschapsovereenkomsten tussen de stad Slavkov u Brna en Zeist/Austerlitz opgesteld en getekend;
- In 2005 een busreis voor de Austerlitzse inwoners naar Slavkov u Brna. Toen werd op een grootse wijze het 200-jarig jubileum van de Driekeizersslag herdacht. Er stonden meer dan vierduizend soldaten op het veld, duizend paarden, honderden kanonnen e.d. om de slag na te spelen;
- Enkele keren ontvangst in Austerlitz van kleine en grote groepen mensen over en weer om samen mooie activiteiten te verrichten, en omgekeerd lukte dat ook in Slavkov u Brna;
- In 2011 en 2016 heeft harmoniegezelschap OBK een meerdaags bezoek van aan Slavkov gebracht.

Ergens rond het jaar 2000 kocht de Austerlitzser Johan van Rijn in Slavkov u Brna aan de markt een van de grootste panden. Hij heeft daarin een groot aantal appartementen laten inrichten. Daarvoor had hij een BV opgericht met als Tsjechische partner (verplicht) Ivan Křivánek. Ivan heeft als hobby het berijden van een loopfiets, een véloupède of draisine. Hij geeft daarmee wereldwijd demonstraties. Toen enkele jaren geleden de Tour de France vanuit Utrecht vertrok, was hij ook met wat vrienden daar te zien in het voorprogramma. Dat was ook de laatste keer dat er een Tsjechisch groepje in ons dorp was.

De NH-kerk in Austerlitz had haar eigen uitwisseling georganiseerd. Niet ver van Slavkov u Brna ligt Heršpice. Het dorp behoort ook tot Slavkov u Brna. Het is een dorp met veel protestantse inwoners. De gemeentesecretaris, Pavel Dvořák, was er organist.

Dit artikel is een uittreksel van een artikel van Wim Oerlemans. Het volledige artikel is in bezit van de stichting.

De verklaring van de naam Slavov u Brna is afkomstig van de internetpagina van de gemeente Slavkov u

Brna

[Úvodní stránka | Oficiální stránky města Slavkov u Brna](#)

Op internet is met de volgende koppeling de herdenking van de Driekeizersslag in 2005 te zien.

[AUSTERLITZ 2.12. 1805 - 2.12.2005 the largest napoleonic re-enactment ever seen ; 45 min. movie - YouTube](#)